

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm VII. Cùm olim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

NOta I. Cauſa petitorij & cauſa poſſeſſorij in eodem iudicio tractari ſimul poſſunt, *cap. Paſtoralis. 5. h. 8.* Id quod Ampliatur 1. quod non tantum hoc fieri poſſit in eodem libello, ſed etiam in diuerſis, antequam in cauſa concluſum ſit, ut dictum eſt. *c. preced. & docet hic Panorm. n. 6.* Ampliatur 2. talem cumulationem non tantum fieri poſſe, ſi vnus vtrumque iudicium intenter, uti conſtat *ex c. preced.* ſed etiam diuerſi. Vt ſi vnus contra turbatorem ſeu moleſtantem agat poſſeſſorio retinendæ, ille verò excipiat de competente ſibi proprietate.

Ceterum tradita doctrina intelligi debet, quod poſſeſſorium & petitorium frequenter cumulari poſſint, quandoque autem non poſſunt, ut ſi repugnantia ſint, videlicet poſſeſſorium retinendæ in rebus corporalibus, & petitorium, interdum verò petitorio iudicio obſtat exceptio rei iudicatæ, quia poſſeſſori dominium adiudicatum eſt, ut dictum eſt. *c. preced. Not. 4.* Denique interdum poſſeſſorium iudicium fundatur in proprietate, eamque ſupponit, ut ſi agatur de exhibendis liberis, ſeruo, religioſo, uxore, oſtendi enim debet, jus in perſonas competere. *l. 2. §. Quædam. juncta gloſſa marginal. ff. Ad exhib.* quo caſu non eſt proprie cumulatio, ſed ſubſtantialis involutio.

2 Nota II. Proprietas potentior eſt, quam poſſeſſio, ideoque ſententia ſuper petitorio abſorbet ſententiam ſuper poſſeſſione, id verò intelligitur, ſi ſententiæ pro diuerſis ſint latæ, videlicet, quia Actori intentanti poſſeſſorium, adiudicata eſt poſſeſſio, ſed abjudicata proprietate. Quamobrem poſſeſſio alicui adjudicata dicitur momentanea ſiue momentum. *cap. 1. h. 1.* quia ſuperueniente ſententia proprietatis evincitur, & ſuperatur ſaltem quoad principalem effectum. Vt ſuprà explicatum eſt.

CAPITVLVM VII.

Cùm olim.

PARAPHRASIS.

Controuerſia erat inter Archidiaconum

Vincentinum & Archipreſbyterum ac Canonicos eiufdem Eccleſiæ, nam Canonicis oppugnabant Archidiaconi electionem, quia ſine ipſis, ad quos jus eligendi pertineat, electus fuerat, ſed Archidiaconus reſpondit, ſe electum eſſe ab Epifcopo Vincentino, qui in quietâ poſſeſſione ſit juris eligendi, cum duos antecelſores ſuos abſque Canonicorum contradicitione elegerit. Super hac cauſa procuratores partis vtriuſque miſſi ſunt ad ſedem Apoſtolicam, ubi ex conſenſu communi iudices in prouincia impetrati: coram hiſ vocatis partibus Canonici inducias deliberatorias petiuerunt ad iudices reſcuſandos, ſed ipſi proceſſerunt ad recipiendas atteſtationes, eâſque ad ſedem Apoſtolicam miſerunt, Pontifex viſis atteſtationibus cognouit, quod Epifcopus Vincentinus abſque contradicitione Canonicorum, duabus proximis vicibus Archidiaconum elegerit, & quod Canonici iudices reſcuſare non potuerint, cum vtriuſque partis procuratorum voluntate dati fuerint, quare Archidiacono per ſententiam definitiuam cauſam poſſeſſionis adiudicauit, Canonicis eâ ſuper re perpetuum ſilentium imponens, reſeruatâ tamen eis cauſa proprietatis, ſi de iure eligendi cum Epifcopo contendere velint, quia res inter alios acta, aliis præiudicare non debet. Hic eſt caſus huius capituli ſecundum integram lectionem, uti *gloſſa & DD. reſtantur.*

S V M M A R I V M.

1. *Poteſt in Beneficio inſtitutus jus ſuum in iudicio proſequi nihil requiſito collatore.*
2. *Tenet eius Electio, collatio aut præſentatio, qui bona fide in poſſeſſione horum hoc feſit, etiamſi proprietate talis juris ad alium ſpectaret.*
3. *Ei hinc titulum ſua collationis juſtificare volens, plus non tenetur probare, quam quod collator fuerit in poſſeſſione juris conferendi.*

4. *Nec*

4. *Nec rescindetur collatio facta à possessore bonæ fidei, quamvis facta sit reclamantibus aliis.*
 5. *Ut autem huius juris præscriptio acquiratur, debet possessio illius nunquam fuisse interrupta intra tempus ad præscribendum requisitum.*
 6. *Res inter alios acta, aliis non præiudicat.*

1 Nota I. Qui in beneficio institutus est, jus suum in iudicio persequi potest, etiam non requisito collatore. Ita notat *Innoc. in cap. Dilectus. 27. de Præbendis. Panorm. hic. n. 3.*

2 Nota II. Electio, Collatio, Præsentatio ad beneficium, si facta sit ab eo, qui bonâ fide in possessione erat juris eligendi, conferendi aut præsentandi, subsistere debet, tametsi proprietas juris non ad ipsum, sed ad alium spectet. Ita *gl. hic. Not. 1.* Et sumitur ex *Capitulo Querelam. 24. De electione, junct. gl. verb. Super jure*, ubi dicitur, sufficere, si electus probet, eligentem fuisse in quasi possessione juris, licet postea appareat, quod proprietas ad alterum pertineat. Ut habetur etiam *in cap. Consultationibus. 19. de jure Patronatus*, quod præsentatus ad beneficiû, ab eo qui erat in possessione juris Patronatus, postquam institutus est, remoueri non debeat, tametsi jus illud postea iudicio petitorio evincatur à possessore juris patronatus. Ratio duplex dari debet. 1. Ex *Innoc. cit. cap. Consultationibus. 19.* quia eligere, conferre, præsentare, sunt quasi fructus beneficij, dignitatis &c. Ratione cuius actus isti competunt, fructus autem ad bonæ fidei possessorem spectant. *l. Bona. 49. ff. De acquirend. Dominio.* Altera ratio quæ mihi magis placet, est *Panormitani hic. n. 7.* Quia actus isti, electio, collatio, præsentatio non procedunt ex jure quasi Dominij competentis electori, collatori, aut patrono, sed potius ex assistentiâ Canonis talem potestatem illi dantis, qui bonæ fidei possessionem & administrationem habet.

3 Corollarium 1. Qui titulum collationis suæ justificare vult, satisfacit, si ostendat collatorem fuisse in possessione juris, & adver-

sarius eius nihil obtinebit, etiam si ostendat collationem sibi ab eo factâ, ad quem quasi proprietas juris pertinebat; quare in hoc casu possessio superat proprietatem. Ita ex communi *Mascardus volum. 1. Conclus. 173. num. 6.*

Corollarium 2. Si Episcopus v. g. existens in possessione conferendi, collationem facere velit, & Capitulum contra eum appellet, nihilominus procedere poterit collator, nec rescindetur collatio, si appareat de possessione, quia aderat sufficiens causa ad conferendum jus provisio, ita *gl. marginal. hic. Panorm. n. 7.* & sumitur *ex c. vlt. de supplemend. negl. Prælat.*

Nota III. Per duos actus, imò etiam per vnicum factæ collationis absque contradictione acquiritur possessio juris conferendi, ita ut si cum bonâ fide legitimum tempus elapsum sit, præscriptio completa censeatur, & jus etiam proprietatis acquisitum; de hoc dictum est supra, *in cap. Cum Ecclesia.* & docet *Mascardus n. 5.* Ceterum ad absolvendam præscriptionem seu usucapionem juris conferendi, eligendi, præsentandi, requiritur ut possessio interrupta non sit, uti ex hoc Cap. colligitur, si enim Episcopus bis collationem fecisset, seu Archidiaconum elegisset, & tertiâ seu ultimâ vice, antequam Episcopus usucapionem compleisset, Capitulum sine contradictione Episcopi eligeret tanquam ad id jus haberet ex eo tempore Episcopi possessio interrupta censeretur.

6 Nota IV. Res inter alios acta, aliis non præiudicat. *l. 1. C. Res inter alios acta.* Exemplum habes hic. Canonici litigabant cum Archidiacono petentes illum remoueri, is defendit se, ostendens Collatorem Episcopum fuisse in pacifica possessione conferendi, & ita obtinuit contra Canonicos. Hoc non obstante, possunt Canonici Episcopo litem mouere, non tantum super proprietate juris conferendi, sed etiam super ipsâ possessione, si v. g. ostendere velint, Collationem Episcopo à Canonicis pro una aut altera vice ultrò & quasi precariò concessâ, quia res inter alios acta &c. Ita notat *Panorm. hic n. 10.*

Cap.